

MUSEUM DER FOLK ER

Nord-Troms Museum

Bjørklysvingen 13
9152 SØRKJOSEN

Internett: www.ntrm.no

Mail: rs@ntrm.no

Tlf. 777 65868

Organisasjonsnummer 974494108

OM NORD-TROMS MUSEUM

Nord-Troms Museum er regionmuseum for Nord-Troms, og favner om kommunene Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Nordreisa, Skjervøy og Kvænangen. I tillegg til sommervikarer sysselsetter museet i dag fast åtte personer som utfører sju årsverk.

Museet ble stiftet i 1979, og er tuftet på en økomuseal tankegang. Begrepet økomuseum ble lansert av Hugues de Varine i 1971, men først definert av Georges H. Rivière i 1972 (de Varine 1988a:105). Definisjonen omfattet seks punkt. For at et museum skulle kunne kalles seg et økomuseum, måtte institusjonen for det første ha en tverrfaglig tilnærming til kulturelle og naturmessige undersøkelser av sitt nærmiljø. For det andre måtte det opprettes samlinger og arkiv om nærområdet. Museet skulle med andre ord fungere som en databank. For det tredje måtte museet etablere en representativ innsamlingspolitikk. For det fjerde måtte denne dokumentasjonen formidles og gjøres tilgjengelig. Formidlingen skulle ikke bare skje gjennom tradisjonelle, permanente utstillinger. Et økomuseum måtte gjerne også produsere temporære eller oppsøkende utstillinger. Gjenstandsfokuset ble ikke lenger det dominerende. Derfor kunne også andre formidlingskanaler som audiovisuelle hjelpemidler og massemedia bli tatt i bruk. For det femte skulle et økomuseum stimulere lokalbefolkningen til å delta i museets virksomhet og engasjere seg i vern og utviklingen av nærmiljøet. Sist skulle museets aktiviteter ikke bare foregå innenfor museets vegger, men ute i lokalsamfunnet (de Varine 1988a:107).

Økomuseumstankegangen har vidtrekkende konsekvenser. Et økomuseum har hele lokalsamfunnet som sitt arbeidsfelt. Museet får ofte en desentralisert struktur siden institusjonen ikke bare er forankret i selve museumsbygningen. Museet er fysisk sett ikke bare en bygning, men et helt territorium. Nærmiljøets gater, hus og industrianlegg er derfor ansett for å være en integrert del av museet. Gjenstandene hører helst hjemme i sitt opprinnelige miljø og ikke i museets magasin. Et slikt museum fordrer noe av sitt publikum. Publikumet kan ikke være passive mottakere, men må være aktive deltakere. Amatørens engasjement og arbeid blir følgelig oppvurdert og prioritert. Den lokale amatøren blir ansett for å være den som er ekspert på sitt miljø og sin kultur (de Varine 1988b:95, Maure 1988a:27, 29).

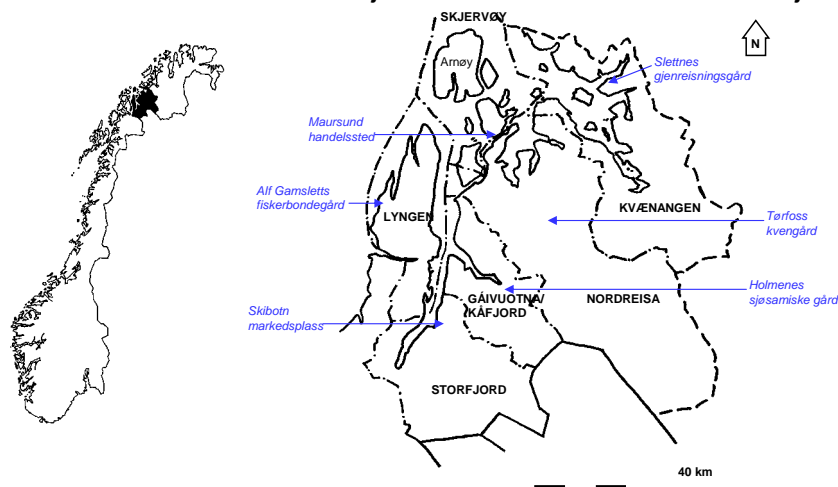
PROBLEMSTILLING

Valget av å tufte Nord-Troms Museum på en økomuseumsfilosofi har klare politiske røtter. Anders O. Hauglid (1988:167) har satt grunnleggingen av Nord-Troms Museum i sammenheng med den samfunnsomforming som oppsto i etterdønningene etter EF kampen. Det ble et krav at folk selv skulle råde over den ekspertisen som var nødvendig for å opprettholde distriktene.

Den desentraliserte driftsformen innebærer at det blir en nærhet mellom museet, objektene som skal tas vare på og lokalbefolkningen. Fra stiftelsen og frem til 1990-tallet var Nord-Troms Museum en stor arbeidsplass. I 1992 ble det utført hele 39 årsverk ved Nord-Troms Museum, hovedsakelig i form av sysselsettingstiltak. I dag mangler man slike ordninger, og som nevnt sysselsetter museet i dag fast åtte som utfører sju årsverk. Lokalbefolkningen forventer samme grad av tilstedeværelse i lokalsamfunnene som tidligere, men personellressursene er så små at forrige tiårs situasjon ikke kan gjenskapes. Nærheten til lokalsamfunnene er like fullt en uttalt

målsetting for museet. Nord-Troms Museum må bare finne frem til nye måter å arbeide på.

Denne museologiske orienteringen fører med seg store utfordringer i et område som Nord-Troms. Nord-Troms er hele 9363km², med andre ord like stor som Rogaland fylke. Innbyggertallet er likevel ikke høyere enn ca. 16 500. Museet konsentrerer sin formidlingsvirksomhet rundt ett hovedanlegg i hvert av de seks kommunene. Tuftet på økomuseumsfilosofien har museet prioritert bevaring av anlegg in situ, det vil si der de alltid har stått. Museets hovedanlegg fremstår i dag som et presentabelt tverrsnitt av regionens historie, kultur, arkitektur og interiør. Hvert av hovedanleggene presenterer forskjellige tema. I Kvæningen er temaet gjenreisingshistorie og i Nordreisa kvensk kultur. I Lyngen betones fiskerbondekulturen. Skjervøy vektlegger handels- og fiskerihistorie og i Storfjord vies markedshandelen størst oppmerksomhet. Det samme blir den sjøsamiske kulturen til del i Kåfjord.

Museet har med andre ord ikke flyttet bygninger til et sentralt museumsområde slik for eksempel Maihaugen og Norsk Folkemuseum har gjort. Nord-Troms Museum har dermed stor autentisitet i sine anlegg, men disse ligger ofte uveisomt til og langt unna kontorstedet til museets ansatte og befolkningskonsentrasjoner. Anleggene kan derfor ikke holdes åpne året rundt. Klimamessige forhold gjør også at anleggene må stenges ned etter sommersesongens avslutning (Det er rett og slett for dyrt å varme opp anleggene utenfor sommersesongen).

Infrastrukturen til Nord-Troms Museum er det lite å gjøre noe med. Skal museets fortsatt opprettholde nærhet til lokalbefolkningen, må vi tenke annerledes. I stedet for at lokalbefolkningen skal komme til museet, må museet komme ut i lokalsamfunnene med ambulerende temporære utstillinger som oppleves relevant nettopp der.

PILOTEN LØSFUNN FRA KÅFJORD

Høsten 2005 gjennomførte Nord-Troms Museum pilotprosjektet *Løsfunn fra Kåfjord*. I mer enn 100 år har funn fra fortida i Kåfjord dukket opp av jorda. Disse løsfunnene har blitt sendt inn til Tromsø Museum. Nord-Troms Museum fikk lånt disse funnene og stilte dem ut på rådhuset i Olderdalen, på sykehjemmet i Birtavarre og ved Ája Samisk Senter. Utstillingen ble med andre ord ikke fremvist på museets hovedanlegg, men steder hvor lokalbefolkningen ofte møtes. I tillegg til den

arkeologiske historien til funnene, ble det vektlagt hvor og av hvem funnene ble gjort. På denne måten ble det en klar vinkling mot lokalsamfunnet, ei vinkling som ble svært godt mottatt. Funnenes historie er også permanent presentert på museets hjemmesider (se <http://www.ntm.no/text/view/2777.html>).

Avisoppslag i Framtid i Nord

I tillegg til at det ble holdt åpne foredrag, fikk samtlige elever i Kåfjord en forelesning om funnene. Nord-Troms Museum lagde et 30 meter lang tidslinje. På denne ble hvert århundre avmerket, og elevene måtte finne frem til hvor funnet skulle plasseres. Funnene ble tatt ut av monterer, og det ble fortalt om både historia om bruken i steinalder til middelalder og av hvem og hvor de ble funnet. Dette opplegget ble særdeles godt mottatt, og har vært en "snakkis" i hele kommunen.

MUSEUM DER FOLK ER

Nord-Troms Museum ønsker nå å gjennomføre lignende opplegg i de resterende kommunene. Utenom sommersesongen ønsker museet å ta i bruk arealer hvor folk naturlig møtes; det være seg rådhuset, sykestua, butikken eller banken. I hver kommune skal det produseres utstillinger som har relevans for lokalsamfunnet. Gjenstandene skal med andre ord ha sin "livshistorie" fra nærmiljøet.

Dette er et svært viktig element å ta vare på i Nord-Troms. Nedbrenningen under andre verdenskrig utslettet store deler av den materielle kulturen i regionen. En del er imidlertid bevart, ved Nord-Troms Museum, men ikke minst finnes en rekke praktgjenstander seg i magasinene til museer utenfor regionen. Ett eksempel på dette er de mange sølvskattene fra tidlig middelalder som ligger i magasinet ved Tromsø Museum. Ett annet krikekunstner fra middelalder ved Oldsaksamlingen i Oslo. Nord-Troms Museum ønsker også særlig å gripe fatt i historien til Jan Baalsrud.

Sammen med nedbrenningen har fornorskningspolitikken som ble rettet mot både samer og kvener medført at mange føler at de ikke har noe historie. Og det er rett; de har kanskje ikke noen norsk historie, men sentrale gjenstander kan vise at vi også her har en historie og være stolt av.

Dette prosjektet vil medføre en betydelig arbeidsinnsats som Nord-Troms Museum ser at det ikke er mulig å realisere innenfor det faste driftsbudsjettet. Det vil gå med et betydelig arbeid å finne frem til egnede gjenstander, utstillingslokaler samt utvikling av undervisningsopplegg. Med lange avstander vil det også bli kostbart å flytte

utstillinger. Det vil også medgå større ressurser til transport slik at museets ansatte kan holde jevnlig foredrag på utstillingsstedene.

MÅLGRUPPE

Målgruppen for prosjektet er lokalbefolkningen. Det vil særlig rettes oppmerksomhet mot skoleelever i regionen.

FREMDRIFTSPLAN

	2 0 0 6				2 0 0 7			
Milepæler fordelt over prosjektperioden	1	2	3	4	1	2	3	4
Utvikling av utstillingskonsepter	X	X						
Utvikling av undervisningsopplegg			X					
Konservering og utlån av gjenstander fra andre museer				X				
Utstillinger presenteres i kommunene					X	X		

LITTERATUR

Hauglid, A. O. 1978: Røtter. *Menneske og miljø i Nord-Troms. Årbok*, s. 3.

Maure, M. 1988b: Ny museologi - en internasjonal bevegelse organiserer seg. I: Gjestrum, J. A. & M. Maure (red.): *Økomuseumsboka - identitet, økologi, deltakelse. Ei arbeidsbok om ny museologi*. Norsk ICOM, s. 130-134.

Varine, H. de [1978] 1988d: Om økomuseet. I: Gjestrum, J. A. & M. Maure (red.): *Økomuseumsboka - identitet, økologi, deltakelse. Ei arbeidsbok om ny museologi*. Norsk ICOM, s. 104-122.

Varine, H. de [1973] 1988b: Eit museum i delar: Museet om Mennesket og Industrien, Le Creusot-Montceau-les-Mines. I: Gjestrum, J. A. & M. Maure (red.): *Økomuseumsboka - identitet, økologi, deltakelse. Ei arbeidsbok om ny museologi*. Norsk ICOM, s. 90-101.

Funnet i Kåfjord:

Stiller ut gamle gjenstander

JAN R. OLSEN

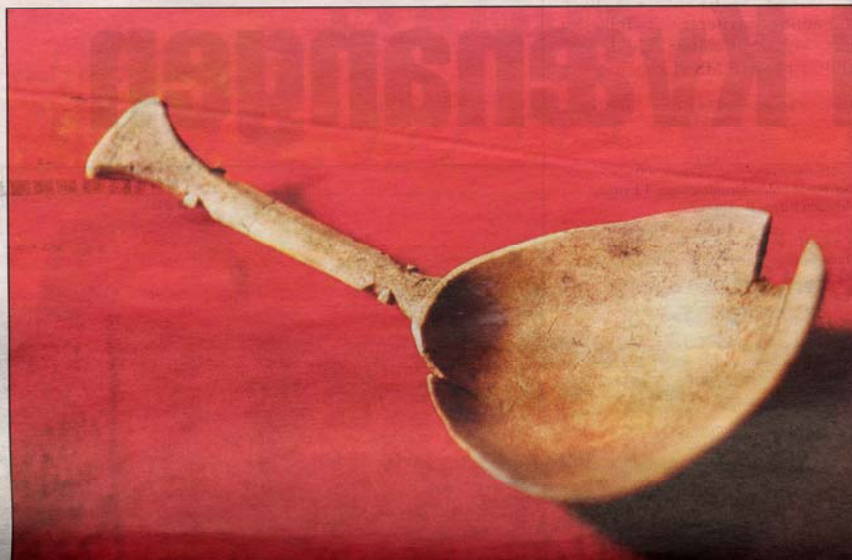
OLDERDALEN: Nå kan man se opp til 5.000 år gamle gjenstander funnet i Kåfjord utstilt på rådhuset i Olderdalen.

I går ble løsfunnutstillinga satt opp på rådhuset. Her kan man blant annet se hornskje fra 16-1700-tallet funnet på Steinset i Birtavarre, krittpipe fra 1600-tallet funnet i Olderdalen og spydspiss fra 3000 år før vår tidsregning, funnet på Løkvoll.

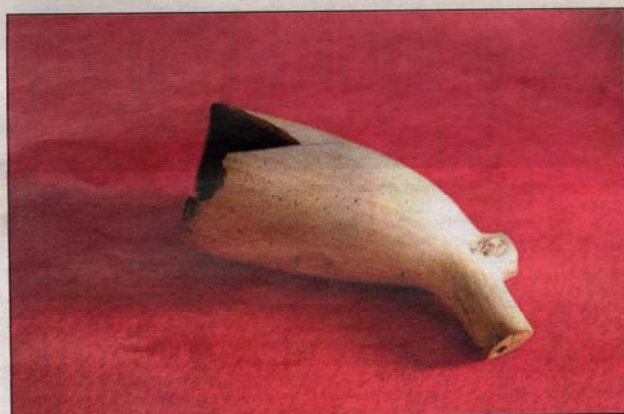
Det er Nord-Troms Museum som står ansvarlig for den meget interessante utstillingen. I mer enn 100 år har ting fra fortida dukket opp av jorden og sendt inn til Tromsø Museum.

Med utstillingen følger der permit der man kan lese om hvordan tingene ble funnet og mye annet omkring funnet.

Utstillingen vil også bli å se i andre deler av kommunen etter at den har stått i Olderdalen.

Denne hornskjea ble funnet i 1976 ved Steinset i Birtavarre. Den er fra 16-1700-tallet.

Denne krittpipe fra 1600-tallet ble funnet i Olderdalen.

Her sees diverse økser og hakker, alle funnet på Langnes og opptil 5000 år gamle.

Denne spydspissen er fra 3000 år før Kristus og ble funnet på Løkvoll.

VÆRET

Spitsbergen: Fra torsdag til søndag skiftende bris. Stort sett oppholdsvær. Litt kaldere. Mandag og tirsdag til dels kuling. Snø. Litt stigende temperatur.

Troms: Torsdag sørlig kuling utsatte fjordstrøk. Regn av og til, mest i ytre strøk. Mildt. Fra fredag etter hvert vestlig bris med kuling på kysten, lørdag nordvest. Regnbyger, snø i fjellet. Kjøligere. Lørdag ettermiddag minking til bris. Etter hvert lettere vær. Litt kaldere. Fra søndag til tirsdag vind mellom sørvest og nordvest, periodevis kuling på kysten. Litt regn. Forbigående mildere.

De nære havområder: Fredag-lørdag: Fredag nordøstlig kuling og kan hende storm. Regnbyger. Lørdag nordlig til dels kuling. Snøbyger. Søndag-onsdag: Vind omkring vest, av og til kuling. Litt regn. Senere trolig nordvestlig vind. Enkelte snøbyger.

VÆRET PÅ SMS:

Få dagens værmelding eller daglig oppdatering om været der du bor eller ditt du skal. Du kan også bestille regnvorock. Send til 1965. Tjenesten koster kr. 3,-.

Vær, en melding: HTGVÆR + kommunenavn.
 Daglig melding: VARSLE HTGVÆR + kommunenavn.
 Regnvorock: VARSLE HTGREGN + kommunenavn.
 Send til 1965. Tjenesten koster kr. 3,-.

Derksom du vil stoppe daglige meldinger: send STOPP VARSLE HTGVÆR + kommunenavn.
 Send til 1965.
 Tjenesten levert av Inppoc og HTG Multimedia

FLO OG FJÆRE

Standardhavn TROMSØ. Badderen +1 min, Skjervøy +11 min, Lyngseidet +6 min.

FREDAG	TID	CM
FJÆRE	0439	78
FLO	1047	250
FJÆRE	1653	90
FLO	2301	268

LØRDAG	TID	CM
FJÆRE	0526	56
FLO	1140	268
FJÆRE	1744	72
FLO	2351	286

Museet ut til folket:

Drømmer om å få ølvs kattene

JAN R. OLSEN

BIRTAVARRE: Nord Troms Museum ønsker gjennom sine vandreutstillinger at folk skal få se hva som er funnet av gamle ting i Nord-Troms. Men det kan gå lang tid før folk får sett de fine sølvskattene.

Den siste tiden har museet hatt en monter stående i Olderdalen og

Dersom museet hadde hatt lufttett monter, så ville man kunnet stillt ut denne kampoksa. Men i stedet er det et bilde av den på utstillingen.

Birtavarre med gamle funn folk har gjort i Kåfjord. I kveld klokka 1930 skal Gørill Nilsen ha foredrag på sykestua, før utstillingen går videre til Mandalen 18. oktober. Drømmen er å få sølvskattene utstilt.
 -Men det krever klimaregulerte monter og det koster mye penger. Men vi skal søke om midler, så får vi se, forteller Gørill.

7000 år gamle
 Sølvskattene befinner seg i dag i Tromsø Museum, mens kirke-

kunsten fra Skjervøy er i Oslo. Alt ligger på lager og er derfor ikke tilgjengelig for folk flest.
 -Praktfunnene er ikke i regionen og det er synd, mener hun.

Uansett er mye spennende man kan se i monter på sykestua.
 -Det som er funnet i Kåfjord har vi stort sett i denne utstillingen. Det er ikke funnet så mye i Kåfjord sammenlignet med andre nordtromskommuner, forteller hun.

Her er 7000 år gamle økser, alle funnet på Langnes. Med andre ord er mange av tingene i utstillingen fra eldre steinalder.

-Denne store øksa har nok vært brukt til grove arbeidsoppgaver. Ett hett tips vi har fått er at den kan ha blitt brukt til knusing av is.

Ingen avkrok

-I foredraget vil hun spesielt fokusere på finnerne.

-En artig historie er med denne øksa funnet av Peder Solbakken. Han tok den med seg under evakueringen og ønsket senere at den skulle få være i Kåfjord.

Gørill vil også fortelle hva redskapene har vært brukt til og sette de i en større sammenheng.

Gørill Nilsen fra Nord-Troms Museum med en 7000 år gammel øks og et mindre redskap. I kveld kan man få høre henne fortelle om disse og andre veldig gamle ting som er funnet i Kåfjord opp gjennom årene.

-Det vil bli en spennende historie. Folk har hatt stor kontakt utover og Kåfjord har ikke vært noen stille avkrok.

Tromsø Museum hadde tidligere ulønnede tillitsmenn som sendte inn ting som ble funnet av folk omkring.

Mye i jorda

-Hadde det ikke vært for de, så ville det vært mye som vi ikke hadde fått. Uten funnene, hadde vi også vist mindre om fortida i

Kåfjord. Så privatpersoner har gjort en uvurderlig innsats, mener hun.

-Ligger det fortsatt mye som venter på å bli funnet?

-Det ligger mye både i jorda og på gårdene. Kanskje kan slike utstillinger hjelpe til med å få ting utlevret.

Hun sier at potetøkere har vært gode funnsteder.

-Ploying av potetland, annen jordbruksaktivitet og veiarbeid har ført til mange funn.

Elitegroup 536 bærbar PC

Vi sender over hele landet!

Norges beste kjøp!

Toppspesifisert: AMD Mobile 2600+ prosessor, 15" TFT skjerm (ny lyssterk type), 512MB minne, 80GB harddisk, DVD/CD brenner, 54Mbps WLAN, modem, USB 2.0, lydort og innebygde høyttalere. Batteritid 2,5 timer, vekt kun 2,6kg! 2 års garanti, livstid telefonstøtt. Maskinen er klar for å kobles rett til både vanlig og trådløst bredbånd.

Knallpris **6.995,-** inkl. mva.

Så billig og kraftig at den erstatter en stasjonær PC fullstendig!

KJØP NÅ! BETAL OM 6 MÅNED!

MultiCom
 Tlf. 370 81 000 (08-17)
 www.multicom.no

David Bodycombe's SU DOKU

Fyll ut de tomme feltene slik at både de lodrette og vannrette radene, samt hver av boksene med 3x3 feltet inneholder alle tallene fra 1 til 9.

Sudoku puzzle grid with some numbers filled in.

Nr. 41.

Vanskelighetsgrad: ★☆☆☆☆

Sudoku puzzle grid with some numbers filled in.

Nr. 42.

Vanskelighetsgrad: ★★☆☆☆

Sudoku puzzle grid with some numbers filled in.

Nr. 43.

Vanskelighetsgrad: ★★★☆☆

Small 3x3 grid with numbers.

Nr. 40.

Small 3x3 grid with numbers.

Nr. 39.

Small 3x3 grid with numbers.

Nr. 38.

Løsning kommer i neste avis.